

**WIADOMOŚCI
DIECEZJALNE PODLASKIE**
ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Adres Redakcji i Administracji:
Kuria Diecezjalna - Siedlce - ul. Świerczewskiego 60
Telefon 7 26

*Bohater wiary - św. Andrzej Bobola
ENCYKLIKA OJCA SW. PIUSA XII
w trzydziesto-rocznicę śmierci błogosławionego
SW. ANDRZEJA BOBOLI T. J.*

*Beato exacto terio e glorioso S. Andree Bobo-
la - martiris*

*Cygodnym Braciom, Patriotom, Wyznawcom, Arcybiskupom
i innym zaszczytnym diecezjalnym i innym Apo-
stolskim w pokój i jedność.*

PŁYTA PAPIERU

Wszystko pozostawiam i błogosławionemu Apostołowi.

*Jest to jedna z pierwszych i najważniejszych rzeczy, którą po ca-
łym świecie uczyniono, abyśmy mogli być bliżej siebie i z radością
spotykać się, abyśmy mogli być bliżej siebie i z radością spotykać się,
abyśmy mogli być bliżej siebie i z radością spotykać się.*

Adres Redakcji i Administracji
Kuria Diecezjalna - Siedlce - Świerczewskiego 60
Telefon 7 26

Konto Kurii Diecezjalnej N. B. P. O/Siedlce
Nr 1520-9-344

WIADOMOŚCI
DIECEZJALNE PODLASKIE
ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Adres Redakcji i Administracji:
Kurja Diecezjalna - Siedlce - ul. Świerczewskiego 60
Telefon 7 26

Adres Redakcji i Administracji:
Kurja Diecezjalna - Siedlce - ul. Świerczewskiego 60
Telefon 7 26

Redakcja i Administracja:
Kurja Diecezjalna - Siedlce - ul. Świerczewskiego 60
Telefon 7 26

WIADOMOŚCI
DIECEZJALNE PODLASKIE
ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Adres Redakcji i Administracji:
Kurja Diecezjalna - Siedlce - ul. Świerczewskiego 60
Telefon 7 26

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ

52.

Bohater wiary - św. Andrzej Bobola

ENCYKLIKA OJCA SW. PIUSA XII

w trzechsetną rocznicę chwalebego męczeństwa
SW. ANDRZEJA BOBOLI T. J.

**Saeculo exacto tertio a glorioso S. Andreae Bobo-
lae martyrio**

Czcigodnym Braciom, Patriarchom, Prymasom, Arcybisku-
pom i innym zwierzchnikom diecezji żyjącym ze Stolicą Apo-
stolską w pokoju i jedności

PIUS PAPIEŻ XII

przysłała pozdrowienie i błogosławieństwo Apostolskie.

Jest naszym gorącym pragnieniem, żeby wszyscy po ca-
łym świecie uczestnicy chlubnego miana katolików, a zwłaszcza
ci synowie ukochanej przez nas polskiej ziemi, dla których
Niezwyciężony Bohater Chrystusowy Andrzej Bobola jest chlubą
i wspaniałym wzorem chrześcijańskiego męstwa, " trzechset-
letnią rocznicę jego zgonu, pobożnym sercem i umysłem roz-
ważyli jego męczeństwo i jego świętość.

Nie chcemy więc pominąć tej pamiętnej chwili, która zło-
tymi zgłoskami zapisana jest w rocznikach Kościoła, żeby nie
powiedzieć czegoś o jego życiu i cnocie i żeby, tak Wam,
Czcigodni Bracia, jak wiernym waszej pasterskiej pieczy zwi-
erzonym przez to okólne pismo nie wskazać w nim przykładu,
któryby każdy wedle swojego stanu i zawodu mógł obrać za
przedmiot naśladowania.

Wśród innych chlubnych przymiotów przede wszystkim błyszczą w Andrzeju Boboli cnota wiary, której moc, zasilana łaską Bożą, z biegiem lat tak w jego duszy zakorzeniła się i rozrosła, że nadała życiu jego osobliwą cechę i dodała mu odwagi do mężnego podjęcia męczeństwa.

W życiu jego całkiem osobliwie świeci ta prawda, którą Apostoł naród ujął w słowa: »Sprawiedliwy z wiary żyje« (Żyd. 10, 38). Cokolwiek bowiem, czy to do wierzenia czy do pełnienia uczynkiem podaje Katolicki Kościół, on całą siłą brał sobie do serca i jak najochotniej starał się wykonać. Dlatego to od samego początku usiłował poskromić i do ładu doprowadzić te nieporządne skłonności, które po smutnym upadku pierwszego rodzica zwykły mącić naszą naturę i do złego ją pociągać, a obok tego pracował nad tym z niesłabnącym nigdy zapalem, żeby duszę swoją przyozdobić we wszystkie chrześcijańskie cnoty.

1.

Urodził się w roku 1591 w Sandomierskiej ziemi, z rodziców wybitnych szlachetnością rodu, ale znamienitszych jeszcze cnotą i stałością katolickiej wiary. Obdarzony bystrym i skłonny do dobrego umysłem, odebrawszy już w domu od najwcześniejszego dzieciństwa zacne i chrześcijańskie wychowanie oddany został do szkół Towarzystwa Jezusowego, gdzie wnet zabłysnął niewinnością i serdeczną pobożnością.

Ze zaś dla blasków i próżności światowych miał w sercu tylko pogardę, zapragnął gorąco »lepszych darów« (1 Kor. 12, 31) i niezadługo, jako dziewiętnastoletni młodzieniec, wstąpił jak najochotniej w Wilnie do nowicjatu Towarzystwa, by móc bezpieczniej postępować drogą doskonałości ewangelicznej.

Mając w pamięci to tak ważne upomnienie Chrystusowe: »Kto chce iść za mną, niech zaprze samego siebie i biorąc krzyż swój na każdy dzień, niech naśladuje mnie« (Łuk. 9, 23), zabrał się najgorliwiej do nabycia chrześcijańskiej pokory przez wzgardę samego siebie. A ponieważ z natury miał pewną skłonność do wyniosłości i niecierpliwości oraz odrobinę uporu, wydał samemu sobie nieubłaganą walkę. Przez tę walkę wziął niejako krzyż Chrystusowy na ramiona i szedł z nim na Kalwarię, aby u jej szczytu osiągnąć zarazem przy łasce Bożej tę doskonałość upragnioną i gorącymi modlitwami wyjednywanej pokory, przez którą dochodzi się do wszystkich blasków świętobliwości chrześcijańskiej. Nosił bowiem w sercu to prze-mądre zdanie św. Bernarda, że »budowa duchowna nie może dźwignąć się inaczej, jak na mocnym fundamencie pokory»

(Kaz. 36 o Pieśni n. p. nr 5; ML 183, 969-D). Ponadto płonął najgorętszą miłością Boga i bliźnich, toteż nie było dla niego większej rozkoszy, jak spędzać, o ile tylko mógł, długie godziny przed Najśw. Sakramentem i wszelkiego rodzaju nie-szczęśliwym przychodzić z pomocą. Boga a nie siebie miłował nade wszystko i w myśl ustaw Założyciela swego zakonu, starał się wszystko wyłącznie kierować do jego chwały. Pojął on więc głęboko i w życie wprowadził zalecenie wspomnianego wyżej świętego Doktora: »Tego tylko pragniemy, który sam jeden pragnienia zaspokaja« (Na pośw. kość. kaz. IV. nr 4; ML 183, 528-D).

Nic więc dziwnego, że ten szermierz Chrystusowy, tyłu darami niebieskimi ubogacony tak wielkie położył zasługi na polu apostołskiej pracy i tak obfite a zbawienne zbierał z niej owoce. A ponieważ wysiłki jego zmierzały przede wszystkim do utrzymania, wzmocnienia i zabezpieczenia katolickiej wiary, już jako wychowawca młodzieży w Wilnie i potem w innych miastach oddawał się cały nauczaniu podstaw wiary, przy czym rozbudzał w młodych sercach kult Eucharystii i gorące nabożeństwo do Najśw. Panny.

Kiedy zaś po kilku latach, w dzień uroczystej kanonizacji świętego Ignacego i Franciszka Ksawerego, otrzymał godność kapłańską, to sobie przede wszystkim wziął do serca, żeby, nie szczędząc żadnych trudów, przez kazania i misyjne wyprawy wszędzie szerzyć katolicką wiarę, i to wiarę żywą, w dobre uczynki bogatą.

A że we wschodnich zwłaszcza częściach kraju, zagrażało wierze wielkie niebezpieczeństwo od odszczepieńców, którzy usiłowali na wszelki sposób oderwać wiernych od jedności Kościoła i swoimi błędami ich zarazić, na rozkaz swoich przełożonych, udał się Andrzej w te właśnie strony i tam po miastach, miasteczkach i wioskach, już to przez kazania, już to przez prywatne rozmowy, a zwłaszcza przez urok swej świętości i przez płomienny zapal apostolski zachowaną u wielu katolików wiarę od błędnych naleciałości oczyścił, na mocnych podstawach oparł i na powrót doprowadził do jedyniej Chrystusowej owczarni. A nie poprzestając na samym podźwignięciu i umocnieniu słabnącej lub upadłej wiary, wszędzie gdzie tylko mógł rozbudzał żal za grzechy, łagodził niezgody i rozterki, wprowadzał na powrót dobre obyczaje tak, że miejsca, przez które, wzorem Boskiego Mistrza »czyniąc dobrze« przechodził, zaczynały jakby pod tchnieniem wiosny niebiańskiej wydawać słiczne kwiaty i owoce cnoty. Dlatego też, jak to

przechowało się w pamięci, zarówno wierni, jak i schizmatycy nadali mu charakterystyczną nazwę »duszochwata« czyli łowcy dusz nieśmiertelnych.

Jak więc ten niestrudzony apostoł Chrystusowy sam żył wiarą i jak najgorliwiej szerzeniu wiary się oddawał, tak nie zawahał się dla obrony tej wiary ojczyściej życie swoje oddać.

Wśród niezliczonych prześladowań, z jakimi spotykała się zawsze katolicka wiara, na szczególne wspomnienie zasługuje ten gwałtowny a nieludzki ucisk prawdziwego Kościoła, jaki zapanował koło połowy XVII wieku we wschodnich stronach kraju nawiedzonych najazdem kozackim. Cała wściekłość najeźdźców zwróciła się głównie na katolików i ich pasterzy oraz na misyjnych pracowników, tak dalece, że w całym kraju można było widzieć rozwalone kościoły, popalone klasztory, ciała pomordowanych kapłanów i wiernych, ogólną ruinę i rozbicie wszystkiego, co święte.

Andrzej Bobola, który mógł przyznać się śmiało do tego wyznania św. Bernarda: »Nic mi nie jest obce z tego, co jest Boże« (List 20 do Kard. Haimera; ML 182, 123 — B) nie lękając się ani śmierci, ani katuszy, zapalony miłością Bożą i bliźnich wszedł dobrowolnie w te groźne stosunki, aby na wszelki sposób ratować przed wyrzeczeniem się wiary tych, których odszczepieńcy błędami swoimi starali się usidlić, oraz by niezmordowanie umacniać wszystkich w wyznaniu Chrystusowej prawdy. Stało się jednak, że 16 maja 1657 roku, w samo święto Wniebowstąpienia Pańskiego, został pochwycony w okolicy Janowa przez wrogów katolickiego imienia. Pojmanie to, jak domyślać się można, nie wywołało w nim trwogi, ale raczej niebiańską radość, wiemy bowiem, że zawsze męczeństwa pragnął i nigdy nie tracił z pamięci tych słów Boskiego Zbawiciela: »Błogosławieni jesteście, gdy wam zlorzeczycie i prześladować was będą i mówić wszystko złe przeciwko wam, kłamiąc, dla mnie. Radujcie się i weselcie się, bo zapłata wasza obfita jest w niebiesiech, boć tak prześladowali proroków, którzy byli przed wami« (Mat. 5, 11 n).

Wzdryga się dusza na wspomnienie wszystkich tych mąk, które bohater Chrystusowy z niezłomym męstwem i nieugiętą wiarą przecierpiał. »Po obiciu kijami i dotkliwych, policzkach, przywiązany sznurem do konia, ciągniony był przez jeźdźca na powrozie męczącą i krwawą drogą aż do Janowa, gdzie czekała go ostatnia katusza. W tej męce dorówna Męczennik polski najchlubniejszym zwycięzcom, jakich czci katolicki Kościół. Zapytany, czy jest łacińskim księdzem, odparł Andrzej: »Jestem katolickim kapłanem: w tej wierze się urodziłem i w niej

też chcę umrzeć. Wiara moja jest prawdziwa i do zbawienia prowadzi: wy powinniście żałować i pokutę czynić, bo bez tego w waszych błędach zbawienia nie dostajecie. Przyjmując moją wiarę poznacie prawdziwego Boga i wybawicie dusze wasze« (z listu Piusa XI Ex aperto Christi lateri; AAS 30, 1938, 359).

Te słowa nie tylko nie pobudziły zbrodniarzy do litości, ale uprawiły ich w taką wściekłość, że z mesychnym okrucieństwem zaczęli stosować do żołnierza Chrystusowego naj-sroższe męki. »Powtórnie obity biczeniami, na wzór Chrystusa uwięziony został dotkliwym spowiciem głowy, policzkami straszliwie sponiewierany i zakrzywną szablą zraniony, upadł. Niebawem wyrwano mu prawe oko, w różnych miejscach zdarto mu skórę, okrutnie przypiekając rany ogniem i nacierając je szorstką płcionką. I na tym nie koniec: obcięto mu uszy, nos i wargi, a język wyrwano przez otwór zrobiony w karku, ostrym sztydłem ugodzono go w serce. Aż nareszcie niezłomny bohater około godziny trzeciej po południu, dobity cięciem miecza doszedł do palmy męczeńskiej, zostawiając wspaniały obraz chrześcijańskiego męstwa« (Homilia Piusa XI, miana przy kanonizacji św. Andrzeja w r. 1938; AAS 30, 1938, 152—53).

Jak niezucięzony Męczennik w purpurze krwi własnej z wielkim triumfem przyjęty został w niebie, tak i na ziemi podany został przez Kościół do czci i naśladowania wszystkim wiernym, tak dla osobliwego blasku jego świętości, jak dla zadziwiających znaków, którymi Bóg tę świętość zaświadczał i stwierdzał. W roku bowiem 1853 czcigodnej pamięci Poprzednik Nasz Pius IX zaliczył go w poczet Błogosławionych, a w roku 1938 bezpośredni Nasz Poprzednik Pius XI uroczystie pomiędzy Świętych go wprowadził.

II.

Uważaliśmy za wskazane krótko i treściwie przedstawić w tej Encyklice główne zarysy świętości Andrzeja Boboli, by wszystkie po całym świecie dzieci Kościoła, nie tylko spoglądały na niego z podziwem, ale z podobną wiernością starały się naśladować czystość jego nauki katolickiej, niezłomną jego wiarę i to męstwo, z jakim aż do męczeńskiego końca walczył o cześć i chwałę Chrystusową. Niech wszyscy, wedle waszych Czcigodni Bracia, poleceń i wskazówek, wśród tych zwłaszcza obchodów z trójwiekową rocznicą męczeństwa związanych, rozważają głęboko wzniosłe jego cnoty i budzą w sobie poczucie obowiązku wstępowania w jego święte ślady.

Dziś, co jest dla Nas powodem wielkiego bólu, w niejednym kraju wiara katolicka już to omdlewa i podupada, już to prawie zupełnie wygasa. Nauka Ewangelii niemałej liczbie ludzi jest nie znana, u innych zaś, co gorsza, spotyka się z zupełnym odrzuceniem pod pozorem, że jest całkowicie obca tym, którzy idąc z postępem czasu, urabiają sobie przekonanie, że na ziemi, bez Boga, tj. przez własny rozum i przez własne siły wszystko, czym żyją i przez co działają osiągnąć mogą, swoją mocą podbijając pod swoją wolę i władzę, dla pożytku i rozwoju ludzkości, wszystkie pierwiastki i żywioły tej ziemi. Inni znów do tego dążą, żeby z dusz ludzi prostych i nieuczonych albo też takich, którzy już dotknięci są zarazą błędów, wyrwać do ostatka tę wiarę chrześcijańską, która dla rozmaitych biedaków jest w tym śmiertelnym życiu jedyną pociechą i w tym celu zwodzą ich obietnicami jakiegoś nadzwyczajnego szczęścia, które w tym ziemskim wygnaniu jest dla nas zupełnie niedostępne. Dokądkolwiek bowiem oczy obróci i dążyć zaczyna ludzka społeczność, jeżeli od Boga odchodzi, nie tylko nie osiąga upragnionego spokoju i zgody, ale upada w taką rozterkę i niepokój, jak człowiek trawiony gorączką; oddając się pogoni za bogactwem, za wygodnym i przyjemnym życiem, które wyłącznie sobie ceni, chce pochwytać coś, co przed nią ciągle ucieka i buduje na tym, co się zapada. Albowiem bez uznania Najwyższego Boga i Jego świętego prawa nie może istnieć wśród ludzi żaden ład ani żadne prawdziwe szczęście, brakuje bowiem podstawy zarówno do prywatnego, jak i do należytego prowadzonego społecznego życia. A ponadto, jak Wam dobrze wiadomo, Czcigodni Bracia, tylko niebieskie wiekiuste, a nie znikome i przemijające dobra tej ziemi mogą duszy przynieść pełne nasycenie.

I tego też twierdzić nie można, co wielu zuchwale i lekomyślnie rozpowiada, że nauka chrześcijańska przygasza światło naturalnego ludzkiego rozumu, kiedy przeciwnie dodaje mu blasku i siły, bo go od pozorów prawdy odwraca a kieruje na pole szerszych i wyższych rozumień. Nie można więc mieć Boskiej ewangelii, tj. nauki Chrystusowej, którą Kościół Katolicki z powołania i obowiązku swego wyklada, za coś wstecznego i pokonanego dzisiejszym postępem, ale za coś żywego i żywotnego, co samo jedno może wskazać ludziom pewną i prostą drogę do sprawiedliwości, do prawdy i do wszelkiej cnoty oraz zabezpieczyć ich spójność i zgodę wzajemną, dając im prawom i instytucjom społecznym silne i nienaruszalne podpory.

Kto to wszystko roztropnie rozważy, łatwo zda sobie sprawę, czemu Andrzej Bobola chętnie i mężnie podjął tyle

prac, tyle cierpień, żeby wśród swoich ziomków zachować nienaruszoną wiarę, a obyczaje ich na takie pokusy i niebezpieczeństwa narażone, od zgubnych podstępów obronić i nie zmordowanie według zasad chrześcijańskiej cnoty urobić.

Skoro zaś, jak powiedzieliśmy już, Czcigodni Bracia, wiara katolicka i dzisiaj w wielu stronach wystawiona jest na poważne niebezpieczeństwa, należy ją wszelkimi siłami bronić, wykladać i szerzyć. W tej wielkiej i tak doniosłej pracy powinni Wam być pomocą nie tylko słudzy ołtarza, którzy to z obowiązku usilnie czytać mają, ale i świeccy katolicy, na tyle szlachetni i ofiarni, żeby nie lękali się stanąć do pokojowej walki o Bożą chwałę. Im zuchwalej ludzię nienawidzący Boga i nauki chrześcijańskiej występują przeciw Chrystusowi i założonemu przezeń Kościołowi, tym gorliwiej powinni nie tylko kapłani, ale wszyscy katolicy i żywym słowem i przez pisma rozrzucone wśród ludu, a najbardziej przez świetlany przykład życia swego im się przeciwstawiać, zachowując zawsze poszanowanie dla osób, ale stając mężnie w obronie prawdy. A choćby w tej pracy spotkać ich miały różne przeciwności, oraz utrata czasu i mienia, niech nigdy nie cofają się wstecz, chowając zawsze w pamięci to słowo: mężne działanie i znoszenie cierpienia jest dziełem tej cnoty chrześcijańskiej, której sam Bóg najwyższą zapłatę, tj. wiekiuste szczęście obiecuje. A pamiętać trzeba, że w tej cnocie, jeśli rzeczywiście chcemy ją coraz to bardziej ku doskonałości kierować, zawsze znajdzie się odrobina męczeństwa. Nie tylko bowiem krwi rozlewem wydajemy Bogu świadectwo naszej wiary, ale i mężnym a wytrwałym opieraniem się pokusom oraz wielkoduszną ofiarą ze siebie i ze wszystkiego co mamy, złożoną Temu, który tu jest naszym Stwórcą i Odkupicielem, a w niebie będzie kiedyś nie kończącą się radością.

Niechże więc wszyscy jako we wzór wpatrują się w męstwo świętego Męczennika Andrzeja Boboli, niech nieugięta jego wiara i sami zachowują i na wszelki sposób bronią, niech tak naśladowują jego apostolską gorliwość, żeby starali się najusilniej, stosownie do swego stanu, Królestwo Chrystusowe na ziemi umacniać i we wszystkich kierunkach rozszerzać.

Jeżeli zaś te ojcowskie Nasze zlecenia i pragnienia kierujemy do wszystkich Pasterzy świętego Kościoła i do ich owczarni, najbardziej zwraca się myśl nasza do tych, co w polskich stronach życie pędzą. Skoro bowiem Andrzej Bobola z ich narodu wyszedł i ich ziemię nie tylko błaskiem rozlicznych cnót, ale i krwią męczeńską, oświetlił, jest on dla nich wspaniałą ozdobą i chlubą. Niechże więc idą za jego

światlanym przykładem, nadal bronią ojczyściej wiary przeciw wszystkim niebezpieczeństwom, niech usiłują obyczaje do norm chrześcijańskich dostosować, niech to sobie mają mocnym przekonaniem za największą chwałę swojej Ojczyzny, jeżeli przez nieugięte nasładowanie niezachwianej cnoty przodków to osiągną, żeby Polska zawsze wierna była dalej »przedmurzem chrześcijaństwa«. Zdaje się bowiem wskazywać »historia, jako świadek czasów, światło prawdy i uuczytelka życia« (Cic, De Or. 2. 9, 36), że Bóg tę właśnie rolę narodowi polskiemu przeznaczył. Niechże więc mężnym i stałym sercem usiłują tę rolę wypełnić, unikając wrogich podstępów i zwalczając przy pomocy łaski Bożej wszystkie przeciwności i próby. Niech podnoszą oczy w górę ku tej nagrodzie, jaką Bóg obiecuje tym wszystkim, co z zupełną wiernością, z ochotnym sercem, z gorącą miłością żyją, działając i ualcząc dla zachowania i rozszerzenia na ziemi Bożego Królestwa pokoju.

Przy tej sposobności nie możemy sobie tego odmówić, żeby przez to okólne pismo zwrócić się wprost do wszystkich bardzo nam drogich synów Polski, zwłaszcza do tych Zwierzchników diecezji, którzy dla imienia Jezusa Chrystusa cierpienia i utrapienia ponieśli. Postępujcie nadal mężnie, ale z tą odwagą chrześcijańską, która idzie w parze z roztropnością i z tą mądrością, która umie bystro patrzeć i przewidywać. Wiare katolicką i jedność zachowujcie. Wiara niech będzie »przepasaniem bioder waszych« (por. Iz. 11, 5); niech ona głoszona będzie po całym świecie (por. Rzym. 1, 8), niech wam będzie tym »zwycięstwem, które zwycięża świat« (1. Jan. 5, 4). A czynicie to wszystko »patrzając na Jezusa, przodka i kończyciela wiary, który mając przed sobą wesele, podjął krzyż, wzgardziwszy sromotą i siedzi na prawicy Stolicy Bożej« (Zyd. 12, 2.)

Tak postępując i to osiągnięcie, żeby wszyscy Święci, osobiwie ci, co z waszego rodu wyszli z tego wiekuistego szczęścia jakim się obecnie cieszą, wraz z Królową Polską Bożą Rodzicielką Maryją na was i na ukochaną Ojczyznę waszą spoglądali, by opiekować się nią i jej bronić.

Żeby się to szczęśliwie ziściło, pragniemy gorąco, Czciogodni Bracia, byście wszyscy ze wszystkimi wiernymi całego świata, zwłaszcza w czasie obchodu tej wiekowej rocznicy gorące do Boga zanosili prośby, by raczył łaskawie obfitsze dary i pociechy osobiwie tym zsyłać, którzy w większych niebezpieczeństwach żyć muszą i cięższych na drodze Bożej doznają trudności.

Przez te same jednomyślnie prośby starajmy się i to u miłosierdzia Bożego wyblagać, żeby wreszcie zapauował wśród

wszystkich narodów upragniony pokój i żeby święte prawa oraz zadania Kościoła, które też prawdziwemu dobru ludzkiego społeczeństwa jak najbardziej służą, znalazły u wszystkich należne uznanie i na prawnej drodze wszędzie, a szczęśliwie weszły w życie.

By do tego wszystkiego jak najrychlej doszło, z waszymi modłami łączmy nasze najgorętsze prośby i udzielamy Wam, Czciogodni Bracia oraz całemu chrześcijańskiemu ludowi, na zadatek łask Bożych i na znak życzliwości Ojcowskiej, płynącego z głębi serca Apostolskiego błogosławieństwa.

Dan w Rzymie, u św. Piotra 16 maja — tj., w rocznicę tego dnia, w którym przed trzema wiekami św. Andrzej Bobola palmę męczeństwa otrzymał — w roku 1957, a Pontyfikatu naszego dziewiętnastym.

PIUS PAPIEZ XII

AKTA PRYMASA POLSKI

53.

Msza wotywna uroczysta „Rorate“ w Adwencie.

PRYMAS POLSKI

Nr 4510/57/P.

DECRETUM

In Polonia ab immemorabili tempore vi privilegiorum per totum Adventum celebrabatur Missa Votiva Solemnis de Beata Virgine Maria »Rorate« et quidem cum magno populi concursu.

Decursu tamen temporis, accedentibus novis rubricis et deperditis documentis, praefata privilegia diverse in diversis Dioecesibus et in singulis ecclesiis interpretabantur.

Nos igitur, ad dubia solvenda et praecavenda necnon ad unitatem servandam et praesertim ad cultum BMV promovendum, vigore specialissimarum facultatum a Sancta Sede Nobis tributarum, praesentibus statuimus, ut in toto territorio Poloniae in omnibus ecclesiis et de consensu Ordinarii in oratoris publicis et semipublicis tempore Adventus, quotidie, etiam diebus Dominicis et Festis I et II classis et in Vigilia Nativitatis D. N. J. C., exceptis solum modo Festis BMV — Missa Votiva Solemnis de BMV »Rorate«, cantata autem cum Credo, celebrari possit, servatis ceteris rubricis, praesertim praescriptis Decreti Generalis S. R. C. de die 23. III. 1955 a.

»De Rubricis ad simpliciorum formam redigendis«.

Datum VARSAVIAE, die 19 mensis Novembris A.D. 1957.

† Stefan Card. Wyszyński

54.

Życzenia Prymasa Polski na Boże Narodzenie 1957 r.

STEFAN KARDYNAŁ WYSZYŃSKI
PRYMAS POLSKI

Umiłowane Dzieci Boże!

Światłość wielka zabłysła dziś nad nami! »Albowiem narodził się nam Pan! Imię Jego: Przedwieczny, Bóg, Książę Pokoju, Ojciec przyszłego wieku« (Iz. 9; 2; Introit II Mszy św.).

Bóg-Człowiek stanął między ludźmi, aby wziąć udział w naszym ziemskim życiu i nadać mu oblicze Boże. Bóg zamieszkał między nami, abyśmy nie czuli naszego wygnania, sieroctwa i osamotnienia. Bóg jest w nas, aby życie człowieka przeniknięte było mocami Bożymi.

Książę Pokoju wszedł na okrąg ziemski, aby uspokoić przez Krew swoją wszystko, co jest na niebie i co jest na ziemi, aby obmyć winy nasze, aby krzyż świata w nadzieję przemienić, aby pojednać i zbratać wszystkich między sobą.

Ojciec Przyszłego Wieku wyruszył na spotkanie przyszłości, odważnie uiodąc za sobą Dzieci Boże »ze wszystkich języków i ludów i narodów«, ku lepszemu jutru, pełnemu świętych pragnień, nieustannego odnawiania oblicza ziemi.

Oto Miłująca Potęga, która urokiem swego piękna olśniła ludzkość i każdego człowieka na ten śmiał przychodzącego. Człowiek dotychczas nie może ochłonąć z urażenia! Czy to możliwe? – Bóg wśród nas?! – Co słabsi nawet wątpią, a pesymiści wprost nie wierzą. Ale Ci, którzy uwierzyli, którzy Go przyjęli, otrzymali moc, aby się stali Synami Bożymi.

Bo właśnie w tym tkwi główny cel wyprawy Boga-Człowieka na ziemię, aby rozproszone Dzieci Boże odszukać i zebrać w jedno, aby przetrwać im światło oblicza Bożego, aby serca otuchą wypełnić i aby myśli i wolę wyzwolić ze smutku, wątplenia, samotności i wszelkiej niewoli duszy i ciała.

Bóg-Człowiek ze Żłobu Betlejemskiego zespolił wszystkich ludzi, aby chcieli oddawać Chwałę na wysokości Bogu, żeby chcieli szerzyć na ziemi pokój ludziom dobrej woli. Bóg-Człowiek z Krzyża kalwaryjskiego stał się sztandarem walczących o Ład życia ludzkiego, o królestwo Prawdy i Życia, o królestwo Światłości i Łaski, o królestwo sprawiedliwości, miłości i pokoju.

A odtąd już jesteśmy zdolni śmiało podejmować bój z mocami ciemności, już umiemy przyłożyć rękę do pluga i nie

oglądać się wstecz, już wiemy, że w przeciwności wyrabia się moc, już wierzymy, że napewno wystarczy nam Łaska Boża do każdego zwycięstwa.

Kościół prowadzi nas śmiało z tej ziemi do Boga-Człowieka! Wzywa nieustannie, by zaczynać odnowa, aby z upadku powstawać, by usiłować odnawiać oblicze ziemi, by wierzyć, by ufać, by nie ustawać, by krzewić w każdym wieku sprawiedliwość, miłość i pokój. Kościół Boga Wcielonego jest przewodnikiem walki o Prawdę i Życie na ziemi, jest budzi-cielem Pragnień lepszego świata.

I w Ojczyźnie naszej Kościół, prowadząc nas za Boga-Rodzicą Dziewicą w bramę Tysiąclecia Chrześcijaństwa, wzywa do wierności Bogu, Krzyżowi i Ewangelii, Kościołowi i Jego Pasterzom. Kościół wzywa do walki z naszymi wadami narodowymi, choćby wrosły w duszę Narodu jak chwasty w ugory. Kościół zachęca do zdobywania takich cnót, które ułatwiłyby nam odnowienie oblicza ziemi polskiej i pokojowego współżycia w pracy i w miłości.

Kościół w Polsce nie zwątpił, nie opuścił rąk, chociaż przeszedł przez ciężkie doświadczenia, chociaż jest świadkiem narastającej fali zła, rozwiązłości, nietrzeźwości i nieładu. Ukazując nam Chrystusa woła: Otwórzcie, Dzieci, a wejdzie Król Chwały do serc i do rodzin, do miejsc pracy i nauki! Przyjmijcie Księcia Pokoju i Ojca przyszłego wieku.

A Naród wierzy Kościołowi i idzie posłusznie za wędrującą po ziemi naszej Dziewicą Wspomożycielką, Panią Jasno-górską, ufny, że Ona poprowadzi nas do zwycięstwa.

Właśnie dziś, gdy widzimy Dziewicę – Matkę przy Żłobie Betlejemskim, oddejmij Jej siebie i rodziny nasze, Naród i całe jego życie, wszystkie nasze codzienne sprawy, i wyprośmy błogosławieństwo Syna Człowieczego dla Narodu i Kościoła św.

Wraz z Wami, Dzieci Boże, klękam i ja przy Żłobku Betlejemskim, Dziele się z Wami braterskim opłatkiem, pokornie prosząc: Podnieś rękę, Boże Dziecię, błogosław Ojczyznę miłą...

Gniezno – Warszawa, Wigilia Bożego Narodzenia 1957 r.

† Stefan Kardynał Wyszyński
PRYMAS POLSKI

Powyższe Orędzie J. Em. Kardynała Prymasa Polski polecamy odczytać we wszystkich kościołach diecezji, podczas Mszy św. uroczystej, zw. Pasterką.

Siedlce, 2 grudnia 1957 r.

† Ignacy bp.

KOMUNIKATY BIURA SEKRETARIATU EPISKOPATU

55.

Kwaterunek na plebaniach.

Plebanie, na zasadzie art. 9 dekretu o gospodarce lokalowej z dnia 21.XII.1945 r., nie podlegają kwaterunkowi; lokalem dysponuje Kuria dla swoich »urzędników«.

56.

Ubezpieczenie budynków kościelnych od ognia.

1. W związku z postanowieniami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20.IV.57 r. (Dz. U. Nr. 32 poz. 54) ukazał się Okólnik Nr 59/57 Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń z dnia 30.XI.57 r.

2. Zgodnie z w/w Okólnikiem PZU, powiatowe inspektoraty ubezpieczeń zwrócą się jeszcze w tym miesiącu do XX. Proboszczów i Rektorów kościołów, klasztorów i innych instytucji kościelnych z propozycją dobrowolnego ubezpieczenia budynków kościelnych (t. j. kościołów, kaplic, kurii, kanonii, plebanii, organistówek, klasztorów itp.)

3. W zasadzie ubezpieczenie budynków kościelnych jest dobrowolne, ale jedynie w tym znaczeniu, że ubezpieczający samowolnie określa wartość budynków. Sam fakt ubezpieczenia jest obowiązujący.

4. We wspomnianej propozycji inspektorzy PZU podadzą globalną wartość wszystkich budynków w wysokości szacunkowej określonej w dotychczasowym przymusowym ubezpieczeniu.

5. Jest to tylko wartość orientacyjna i globalna. Ubezpieczający winien ją rozbić na poszczególne budynki w/g posiadanych kwitów i sprawdzić, czy odpowiada rzeczywistości.

6. Deklarując obecnie wartość poszczególnych budynków, jako podstawową sumę ubezpieczenia należy zadbać, ażeby pokrywała się z rzeczywistą wartością budynku, ponieważ to będzie miało decydujące znaczenie przy ewentualnym odszkodowaniu w/g oświadczenia PZU: »W wypadku szkody PZU odpowiadałby do wysokości zadeklarowanej sumy ubezpieczenia nie wyżej jednak rzeczywistej wartości budynku w dniu szkody«.

(Cfr. Zał. Nr 1 a i b, który ułatwi prawidłowe obliczenie wartości).

7. Jak widać z załącznika Nr 2 taryfa składek od 1.000 zł zadeklarowanej sumy jest niższa od dotychczasowej i która w/g informacji PZU w Warszawie, ma w roku 1959 ulec dalszej obniżce.

8. O powyższym Kurie powinny natychmiast powiadomić XX. Proboszczów i Rektorów kościołów.

Klasztory powiadomi Wydział Spraw Zakonnych w Warszawie.

† Biskup Zygmunt Choroński.

Warszawa. 6.XII.1957 r.

Załącznik Nr 1

Dla ułatwienia obliczenia wartości, t. j. sumy ubezpieczeniowej podajemy poniższą tabelę:

b) Kościoły do 15 m. wysokości.

Rodzaj budowli	Materiał budowlany	Wyposażenie budowlane			
		skromne	średnie	dobrze	bogate
za 1 m ³ budowli z fundamentem w złotych					
Trójnawowy	murowany	240.—	300.—	400.—	540.—
	drewniany	180.—	240.—	330.—	—
Jednonawowy	murowany	210.—	240.—	300.—	410.—
	drewniany	180.—	240.—	300.—	—

Uwagi: 1. Jeżeli kościół ma ponad 15 m wysokości, to stawka obniża się o 10%.

2. Przez »wyposażenie budowlane« rozumieć należy rodzaj i jakość tynku wyprawy ścian, okien, drzwi schodów, posadzki i elewacji, a nie obejmuje urządzeń wnętrza.

3. Przy kościołach w stanie zniszczenia wymagających remontu można odliczyć jako amortyzację 10-30% od ustalonej w powyższy sposób wartości i to zależnie od stopnia zniszczenia lub zużycia budynku.

4. Ponieważ stawki są orientacyjne można w razie potrzeby przyjąć stawki pośrednie pomiędzy wyżej ustalonymi.

b) Budynki mieszkalne do 2 kondygnacji i gospodarcze.

Rodzaj materiału bud.	Budynki typ mieszkalny		Budynki gospodarcze chlewy, stodoły	
	wieś	miasto	wieś	miasto
	za 1 m ³ budowli z fundamentem			
murowane	400.—	420.—	230.—	270.—
drewniane	380.—	390.—	210.—	210.—

- U w a g i: 1. Przez kondygnację rozumie się parter i piętro.
 2. Jeżeli budynek ma 3 lub więcej kondygnacji to stawki obniża się o 10%.
 3. Jeżeli budynki są w stanie zaniedbanym wymagającym remontu, to ich wartość jest mniejsza i można z tego tytułu dokonać obliczenia od ustalonej wartości w wysokości 10–50% tej wartości, zależnie od stopnia zniszczenia.

Dopisek Kurii Diecezjalnej.

Taryfa składek za dobrowolne ubezpieczenie od ognia budynków wyłączonych z obowiązkowego ubezpieczenia w promi-llach — zawiera załącznik Nr 2 — str. 116.

PZU — Dyrekcja Wojewódzka w Lubliwie — w piśmie z 11. XII. 1957 r. 021/515/57, wyjaśnia, że, z części terenu woj. lubelskiego, należącej do diecezji siedleckiej, do taryfy miejskiej zalicza się miasta:

Biała-Podlaska i Łuków — do II kl. miejscowości, pozostałe — do III klasy miejscowości.

Taryfa składek za dobrowolne ubezpieczenie od ognia budynków wyłączonych z obowiązkowego ubezpieczenia w promi-llach (%)

Załącznik Nr 2

Sciany zewnętrzne budynków	Pokrycie dachu	Taryfa miejska (Mu)			Taryfa wiejska x)		
		Klasa miejscowości			Budynki państwo- we	budynki staniz- owane, (sta- wiązane z 1959. rokiem)	Pozostałe budynki
		I	II	III			
murowane	twarde	0,12	0,18	0,48	0,53	0,40	1,06
	miękkie	0,80	1,10	2,35	1,19	0,89	2,38
mieszane	słoma	1,70	2,45	4,15	1,67	1,25	3,34
	twarde	0,35	0,55	1,10	1,10	0,83	2,20
drewniane	miękkie	1,50	2,30	2,70	1,32	0,99	2,64
	słoma	3,50	4,90	6,25	1,76	1,32	3,52
mieszane	twarde	0,80	1,15	1,75	1,19	0,89	2,38
	miękkie	2,20	2,90	3,80	1,67	0,25	2,34
drewniane	słoma	3,90	5,50	6,75	1,98	1,49	8,96

Przez pokrycie »twarde« rozumie się dachówka, papa, blacha, eternit;
 przez pokrycie »miękkie« rozumie się tylko gonty;
 przez pokrycie »słoma« rozumie się: słoma, trzcina, słowie i t. d.
 Co nie należy do miękkiego pokrycia lub słomianego należy do twardego.

Z ORDYNARIATU

57.

Tematy kazań w pierwszym roku Nowenny przed Millenium Chrztu Polski.*(Dokończenie; początek ob. W.D.P., str. 80)*

O K R E S V.

Ślubujemy wierność Pasterzom Kościoła.

1. Niedziela Zmartwychwstania Pańskiego. — 8. IV. 1958.

Temat kazania: Chrystus Zmartwychwstały żyje w Kościele w swoich kapłanach. (Istota kapłaństwa katolickiego).

Nawiązanie do liturgii. Tajemnica święta

T r e ś ć:

1. Oto ja jestem z wami po wszystkie dni, aż do skończenia świata. Zmartwychwstanie Chrystusa warunkuje Jego obecność w Kościele:

- a) w Eucharystii
- b) w kapłaństwie.

2. Kapłan — dalej żyjący Chrystus. Zbawiciel idący poprzez wieki i pokolenia. (Zbawiciel nauczający, rozgrzeszający, ofiarujący i zadośćczyniący, pocieszający).

P r a k t y k a:

Patrzmy na kapłana okiem wiary, widząc w nim Chrystusa.

2. Poniedziałek Wielkanocny — 7. IV. 1958 r.

Temat: Chrystus naucza nas przez swoich kapłanów.

Nawiązanie do liturgii:

Ewangelia — Pan Jezus idzie z uczniami do Emaus, pouczając ich. »A zacząwszy od Mojżesza i wszystkich proroków, wykladał im, co we wszystkich księgach o Nim było«.

T r e ś ć:

1. Historia uczniów w Emaus powtarza się. Chrystus w swoich kapłanach towarzyszy nam, wykładając nam prawdy objawione.

2. Kapłan nie przedkłada nam swojej mądrości, ale przekazuje Objawienie Boże (istota urzędu nauczycielskiego Kościoła).

3. Treść i forma nauczania (forma ludzka, nieraz niedoskonała, umiemy poprzez formę dostrzec i przyjąć w duchu wiary objawioną treść).

P r a k t y k a:

Słuchajmy kazań nie jako krytycy, ale jako wyznawcy.

3. Niedziela Biała — 13. IV. 1958 r.

Temat: Kapłan szafarzem Bożego Miłosierdzia w sakramentach świętych.

Nawiązanie do liturgii:

Ewangelia: »Jako mnie posłał Ojciec, tak i ja was posyłam... Weźmijcie Ducha świętego, którym odpuszcicie grzechy, są im odpuszczone...«

T r e ś ć:

1. Istota sakramentów świętych. Chrystus właściwym szafarzem i sprawcą.

2. Rola kapłana — narzędzia w szafarstwie sakramentów. Potrzeba widzialnego narzędzia.

3. Skuteczność sakramentów nie zależy od doskonałości narzędzia (działanie »ex opere operato«).

P r a k t y k a:

Korzystajmy gorliwiej z sakramentów, nie zrażając się niedoskonałością niektórych narzędzi.

4. Niedziela II po Wielkanocy — 20. IV. 1958 r.

Temat: Dobry Pasterz i najemnik (Problem złego kapłana).

Nawiązanie do liturgii:

Ewangelia o Dobrym pasterzu.

T r e ś ć:

1. Stwierdzenie faktu; spotykamy się ze złymi kapłanami.

2. Niewłaściwe reagowanie na ten fakt; (zachwianie się wiary, obrażanie się na Kościół i na Boga).

3. Dlaczego Bóg dopuszcza złych kapłanów (próba wiary)

4. Właściwe reagowanie na złych kapłanów:

a) okiem wiary odróżnić w kapłanie to, co ludzkie od tego, co Boskie.

b) poczucie współodpowiedzialności za Kościół (nie krytyka, ale współcierpienie w mistycznym Ciele Chrystusa).

P r a k t y k a:

Modlitwa za kapłanów.

5. Niedziela III po Wielkanocy — 27. IV. 1958 r.

Temat: Przygotowanie bezpośrednie parafii na odnowienie Ślubów w parafiach w dniu 4 maja.

58.

Zwolnienie z kar kościelnych.

Kuria Arcybiskupia Wroclawska, pismem z 7 listopada 1957 r., L. dz. 8846/57, zawiadamia, że ks. Józef Swajka, kapłan tamtejszej archidiecezji, został zwolniony z kar kościelnych i przywrócony do pełnienia funkcji kapłańskich.

59.

Ostrzeżenie przed oszustem.

Kuria Diecezjalna Katowicka, pismem z 14 listopada 1957 r. Nr V O-5670/57, ostrzega przed oszustem, podającym się za »ks. Wszechwłada Demianiuk«, który w ostatnich czasach odwiedzał duchowieństwo, okręgu śląsko-dąbrowskiego i wyludzał zapomogi a nawet stypendia mszalne, powołując się na Proboszcza w Bielsku-Białej i przedkładając różne dokumenty.

Okazuje się, że wspomniany osobnik nie jest kapłanem katolickim ob. wsch.; był podobno duchownym jakiejś sekty w Niemczech, skąd przywędrował do Polski.

Przed wspomnianym Kuria Diecezjalna przestrzegala już Duchowieństwo naszej diecezji w komunikacie z 4 marca 1955 r. L. dz. 546/55, że jest irregularis ex delicto can. 985.5-o.

60.

Program ramowy nauki religii

opracowany przez Komisję Szkolną Episkopatu w szkołach ogólnokształcących stopnia podstawowego i licealnego zatwierdzony przez Ministerstwo Oświaty.

Klasa I — pogadanki katechizmowe jako wstępne przygotowanie do pierwszej Komunii św.

Klasa II — Katechizm mały jako właściwe przygotowanie do pierwszej Komunii św.

Klasa III — Historia Biblijna Starego Testamentu z pogłębieniem prawd katechizmowych związanych z Sakramentem Pokuty i moralnym do niego przygotowaniem.

Klasa IV — Historia Biblijna Nowego Testamentu z pogłębieniem prawd katechizmowych związanych z Sakramentem Ciała i Krwi Pańskiej i moralnym do niego przygotowaniem.

Kl. V — Katechizm średni — Credo na tle liturgicznego roku kościelnego, z wykorzystaniem odpowiednich tekstów biblijnych.

Klasa VI — Katechizm średni — Sakramenty i łaska na tle liturgii, z wykorzystaniem odpowiednich tekstów biblijnych.

Klasa VII — Katechizm średni — Dekalog, z wykorzystaniem odpowiednich tekstów biblijnych.

Klasa VIII — Życie Jezusa Chrystusa i rozwój Jego dzieła w pierwszym okresie historii Kościoła (do Edyktu Mediolańskiego).

Klasa IX — Historia Kościoła (od r. 313 do czasów współczesnych).

Klasa X — Dogmatyka.

Klasa XI — Etyka.

Uwzględniając możliwość klasy XII-ej:

Klasa X — Dogmatyka (zakres Dogmatyki fundamentalnej).

Klasa XI — Dogmatyka (zakres Dogmatyki szczegółowej).

Klasa XII — Etyka.

* * *

O bliższe informacje w sprawach programów szkolnych, podręczników, pomocy katechetycznych oraz w ogólności nauczania szkolnego religii należy się zwracać pisemnie do Kurii Diecezjalnej — Referat Szkolny.

Osobiście zaś sprawy powyższe można omawiać w Kurii z Wizytatorem diecezjalnym nauki religii w szkołach, urzędującym w poniedziałki i wtorki każdego tygodnia.

61.

Nowoutworzona parafia.

Dekretem J. E. Biskupa Ordynariusza, z dnia 31 października 1957 r. L. dz. 3230/57, erygowana została parafia przy kościele murowanym p.w. Najśw. Serca Jezusa w Krzymoszach, dekanat siedlecki. Parafia obejmuje miejscowości, należące dotąd do filii duszpasterskiej w Krzymoszach.

62.

Zmiany w składzie osobowym Duchowieństwa.**Z w o l n i e n i a:**

Ks. Szymczak Zygmunt zwolniony ze stanowiska administratora parafii Wirów i otrzymał zezwolenie na podjęcie pracy w duszpasterstwie wojskowym.

Ks. Groszewski Jerzy, Zgr. XX. Marianów, zwolniony ze stanowiska wikariusza parafii Skórzec.

N o m i n a c j e:

Ks. Mgr Ejme Aleksander, prałat kustosz Kapituły Kolegiaty Janowskiej, prałatem scholastykiem tejże Kapituły.

Ks. Dr Pyziołek Józef, administrator parafii Stoczek Łukowski, prałatem kustoszem Kapituły Kolegiaty Janowskiej.
Administratorzy parafii:

Ks. Sacharski Stefan, administrator parafii Ostrówki, administratorem parafii Bruss.

Ks. Brzozowski Aleksander, rektor filii duszp. Krzymosze, administratorem nowoutworzonej parafii Krzymosze.

63.

Nekrologia.

1. W Kielcach dnia 27 listopada 1957 r. zmarł s.p. Biskup Franciszek Sonik, Sufragan Ordynariusza Kieleckiego, Wikariusz Generalny i Prepozyt Kapituły Katedralnej, w wieku lat 72, w kapłaństwie lat 46, w tym 21 lat pracy biskupiej.

2. S.p. Ks. Karol Wróbel, proboszcz parafii Seroczyn Siedlecki, zmarł niespodzianie w Seroczynie 16 grudnia 1957 r., w wieku lat 70, w kapłaństwie lat 40.

Stosownie do stat. 155 Synodu Diec. Podl. z 1923 r., z pobożnego zwyczaju naszego, kapłani diecezji naszej powinni ofiarować jak najrychlej jedną Mszę św. za spokój duszy s.p. Biskupa Franciszka Sonika i drugą za spokój duszy s.p. Ks. Karola Wróbla

Requiescant in pace!

ROZPORZĄDZENIA PAŃSTWOWE

64.

Nauczanie religii w szkołach.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY
z dnia 8 grudnia 1956 r. (Nr GM 1-3269/56)
w sprawie nauczania religii w szkołach.

1. Nauczanie religii będzie prowadzone w szkole jako przedmiot nadobowiązkowy. Naukę tego przedmiotu organizuje się dla tych uczniów, których rodzice wyrażą w tej sprawie indywidualne życzenia na piśmie.
2. Nauczanie religii w szkołach państwowych odbywa się według następujących zasad:
 - a) Nauczanie religii odbywa się na podstawie programów i podręczników zatwierdzonych przez władze kościelne i szkolne.

- b) Jeżeli liczba uczniów pobierających naukę religii w klasie wynosi mniej niż 20, należy łączyć w grupy uczniów oddziałów tej samej klasy lub różnych klas.
 - c) Wymiar godzin nauczania religii wynosi: w klasie I — jedna godzina tygodniowo, w klasach II—VII — dwie godziny tygodniowo, we wszystkich klasach szkół średnich — jedna godzina tygodniowo.
 - d) Nauczanie religii — tak jak inne lekcje nadobowiązkowe — powinno się odbywać w zasadzie po godzinach zajęć obowiązkowych. Tam, gdzie pozwalają na to warunki, lekcje religii mogą się odbywać przed rozpoczęciem zajęć obowiązkowych. W szkołach o wielu oddziałach, gdzie wyżej wymienione zasady nie zabezpieczą uczniom wszystkich oddziałów (grup) możliwości pobierania nauki religii, lekcje tego przedmiotu mogą być organizowane również w godzinach przeznaczonych na zajęcia obowiązkowe. Uczniom nie uczącym się religii szkoła obowiązana jest zapewnić należytą opiekę w godzinach przerwy w nauce obowiązkowej, spowodowanych nauczaniem religii.
 - e) Nauczyciele religii prowadzą oddzielne dzienniki lekcyjne.
 - f) Nauczanie religii może się także odbywać w lokalach pozaszkolnych.
3. Obowiązki nauczyciela religii mogą pełnić osoby duchowne lub świeckie, mające uprawnienia do nauczania religii uznane przez władze kościelne. Zatrudnienie i zwalnianie nauczycieli religii następuje na wniosek władz kościelnych. Nauczycielem religii nie może być nauczyciel przedmiotów świeckich.
Nauczyciele religii są wynagradzani z budżetu Ministerstwa Oświaty na zasadach ustalonych w obowiązujących przepisach w sprawie uposażenia nauczycieli.
Tygodniowy wymiar pracy nauczyciela religii wynosi: w szkole podstawowej 30 godzin, w szkołach średnich 23 godziny lekcyjne. (Ob. niżej str. 125).
 4. Lekcje religii mogą być hospitowane i wizytowane zarówno przez przedstawicieli władzy kościelnej, których nazwiska będą podane do wiadomości władz szkolnych, jak i przez władze oświatowe oraz kierowników (dyrektorów) szkół.
 5. Władze szkolne, nauczyciele przedmiotów świeckich i nauczyciele religii zapewnią całkowitą tolerancję zarówno dla uczniów wierzących, jak i niewierzących i będą zdecydowanie przeciwdziałać wszelkim przejawom naruszenia

wolności sumienia. Należy zapewnić uczniom, wychowankom internatów i zakładów wychowawczych możliwość swobodnego uczestniczenia w praktykach religijnych poza szkołą w czasie wolnym od obowiązkowych zajęć szkolnych i wychowawczych.

Szkoły zwolnią od zajęć szkolnych jednorazowo w ciągu roku szkolnego na trzy dni uczniów, pobierających naukę religii, dla umożliwienia im wzięcia udziału w rekolekcjach wielkanocnych.

6. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 grudnia 1956 r. Jednocześnie traci moc wszelkie sprzeczne z nim przepisy.

Minister
Wł. Bieńkowski

65.

Udział nauczycieli religii w posiedzeniach rad pedagogicznych

ZARZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY

z dnia 7 grudnia 1956 r. (Nr 80 7-6858/56)

w sprawie udziału nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych w posiedzeniach rad pedagogicznych.

- § 1. Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych nie wchodzi w skład rady pedagogicznej.
- § 2. Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych mogą w razie potrzeby, na zaproszenie kierownika (dyrektora) szkoły, brać udział w posiedzeniach rad pedagogicznych — z głosem doradczym.
- § 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister
Wł. Bieńkowski

66.

Dobrowolność pobierania nauki religii w szkołach

OKOLNIK Nr 32

z dnia 11 grudnia 1956 r. (Gm 1-3296/56)

w sprawie wykonania zarządzenia Ministra Oświaty

z dnia 8. XII. 1956 r. Nr GM 1-3269/56

o nauczaniu religii w szkołach.

W celu zapewnienia warunków pełnej wolności sumienia dla uczącej się młodzieży:

1. Zezwala się na prowadzenie szkół bez nauki religii, jeśli większość rodziców uczniów w tych szkołach nie wyrazi

życzenia pobierania nauki religii przez ich dzieci i jeśli istnieją warunki przeniesienia uczniów, których rodzice wyrażą życzenie, by ich dzieci uczyły się religii, do szkół z nauką religii znajdujących się w pobliżu.

Uczniom szkół, w których nie będzie prowadzona nauka religii należy ułatwić w okresie przejściowym (tj. do końca roku szkolnego 1956/57) na żądanie ich rodziców — korzystanie z nauki religii poza szkołą.

2. W szkołach, w których na podstawie p. 1 zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 8. XII. 1956 r. Nr GM 1-3269/56 odbywa się nauka religii, zezwala się na organizowanie klas (oddziałów) bez nauki religii na żądanie rodziców uczniów, jeśli liczba tych uczniów umożliwi tworzenie takich klas (oddziałów).

W sprawach związanych z realizacją postanowień niniejszego okólnika należy zapewnić wszystkie warunki pełnej dobrowolności i swobodę wyrażania życzeń przez rodziców i uwzględniać ich postulaty.

Minister
Wł. Bieńkowski

67.

Oceny z nauki religii na świadectwach szkolnych.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY

z dnia 27 marca 1957 r. (Nr GM 2 — 1479/57), w sprawie zmiany regulaminu klasyfikowania i promowania uczniów (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Oświaty nr 5, poz. 49)

§ 1. W regulaminie klasyfikowania i promowania w szkołach ogólnokształcących, w liceach pedagogicznych oraz w liceach dla wychowawczyń przedszkoli, stanowiącym załącznik dla zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 3 lutego 1954 r., w sprawie regulaminu klasyfikowania i promowania uczniów (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 2, poz. 8) wprowadza się następujące zmiany:

w § 29, po ustępie pierwszym i uwadze, wprowadza się dwa nowe ustępy w brzmieniu:

»Oceny z przedmiotów nadobowiązkowych wpisuje się na świadectwach półrocznych i na świadectwach rocznych po przedmiotach obowiązkowych.

Nie wpisuje się ocen z przedmiotów nadobowiązkowych na świadectwach ukończenia szkoły i na świadectwach dojrzałości.

§ 2. Postanowienia § 1 niniejszego zarządzenia mają odpowiednie zastosowanie przy wpisywaniu ocen na świadectwach uczniów szkół zawodowych, podległych Ministrowi Oświaty.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od 1 kwietnia 1957.

Minister
Wł. Bieńkowski

68.

Tygodniowy wymiar pracy nauczycieli religii

ZARZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY

z dnia 26 lipca 1957 r. Nr GM. 1-187/r/57,
zmieniające zarządzenie z 8 grudnia 1956 r.

§ 1. W zarządzeniu Ministra Oświaty z 8.XII, 1956 r. GM. 1-3269/56, w sprawie nauczania religii w szkołach (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 16, poz. 156) w pkt. 3 końcowe zdanie otrzymuje brzmienie następujące: »Tygodniowy wymiar pracy nauczycieli religii wynosi: w szkołach podstawowych 30 godzin w szkołach średnich — 23 godziny, w szkołach specjalnych — 22 godziny lekcyjne«.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 1957 r.

Minister
Wł. Bieńkowski

69.

W sprawie nauczycieli religii

INSTRUKCJA MINISTERSTWA OŚWIATY

z dnia 5 sierpnia 1957 r. Nr K. 1-1826/57.

W związku z powstałymi wątpliwościami co do interpretacji pkt. 2 i 3 zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 8 grudnia 1956 r. (Nr Gm. 3269/56), w sprawie nauczania religii w szkołach (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 16, poz. 156 i Nr 9 z 1957 r.) — zwanego w dalszym tekście niniejszej instrukcji zarządzeniem z dnia 8 grudnia 1956 r. — oraz § 1 i § 2 zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 26 stycznia 1957 (Nr Gm. 2-341/57) w sprawie kwalifikacji zawodowych nauczycieli religii w szkołach podstawowych i średnich (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 1, poz. 4) — zwanego w dalszym tekście niniejszej instrukcji zarządzeniem z dnia 26 stycznia 1957 r. — Ministerstwo Oświaty podaje, co następuje:

I. Stosunek służbowy z nauczycielem religii zawiązuje się albo przez mianowanie albo przez zawarcie umowy o pracę przy zastosowaniu w tej mierze zasad zawartych w art. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 1956 r. (Dz. Urz. Nr 12, poz. 63), Z uwagi na postanowienia art. 6 ust. 2 lit. »d« cytowanej ustawy, nauczycieli religii, którzy pełnią funkcje kościelne (proboszczów lub wikariuszy) angażuje się w formie umowy, a nie mianowania, w tym bowiem przypadku praca w szkole jest zajęciem dodatkowym.

II. Na nauczycieli religii mogą być angażowane w zasadzie tylko osoby posiadające kwalifikacje, określone w zarządzeniu z dnia 26 stycznia 1957 r.

Kandydaci na nauczycieli oprócz przepisanych kwalifikacji zawodowych do nauczania powinni posiadać również wysokie kwalifikacje moralne.

Stąd też nie mogą być angażowane w charakterze nauczycieli, w tym także nauczycieli religii, osoby, które były karane sądowo lub zwolnione ze służby nauczycielskiej za czyny, które je dyskwalifikują jako nauczycieli i wychowawców młodzieży.

III. Nauczać religii, w państwowych szkołach podstawowych i średnich może osoba, która spełnia następujące warunki:

1) nie jest nauczycielem przedmiotów świeckich w szkołach państwowych lub prywatnych (pkt. 3 ustęp drugi zarządzenia z dnia 8 grudnia 1956 r.) i

2) posiada upoważnienie odpowiedniej władzy kościelnej do nauczania religii (§ 3 zarządzenia z dnia 26 stycznia 1957 r.) oraz

3) posiada kwalifikacje określone w § 1 zarządzenia z dnia 26 stycznia 1957 r., a mianowicie:

a) świadectwo ukończenia studiów teologicznych w szkołach wyższych lub diecezjalnych wyższych seminariach duchownych w Polsce, wymienionych w załączniku Nr 1 lub

b) świadectwo ukończenia studiów lub absolutorium uzyskane na wydziałach teologicznych uniwersytetów lub w zakładach teologicznych za granicą (§ 1 lit. c zarządzenia z dnia 26 stycznia 1957 r.) nostryfikowane na wyższych uczelniach w Polsce zgodnie z rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 marca 1938 r. o nostryfikacji zagranicznych stopni akademickich, naukowych i zawodowych (Dz. Urz. Min. WROIP Nr 3, poz. 65) lub zgodnie z poprzednimi przepisami o nostryfikowaniu, uchylonymi

tym rozporządzeniem. Nie uprawniają do nauczania religii dyplomy zagraniczne nie nostryfikowane w Polsce.

IV. Nauczać religii w państwowych szkołach podstawowych może osoba, która spełnia następujące warunki:

1) nie jest nauczycielem przedmiotów świeckich w szkołach państwowych lub prywatnych (pkt. 3, ust. drugi zarządzenia z dnia 8 grudnia 1956 r.).

2) posiada upoważnienie władzy kościelnej do nauczania religii (§ 3 rozporządzenia z dnia 26 stycznia 1957 r.).

3) posiada świadectwo pomysłnego ukończenia prowadzonych przez władze kościelne kursów katechetycznych i złożenia z wynikiem pomyślnym egzaminu przed właściwymi władzami kościelnymi (§ 2 zdanie końcowe zarządzenia z dn. 26 stycznia 1957 r.) — za równoznaczne z ukończeniem kursu katechetycznego uważa się ukończenie uczelni teologicznej, prowadzonej przez instytucje kościelne — oraz

4) posiada wykształcenie określone w § 2 zarządzenia z dnia 26 stycznia 1957 r., a mianowicie:

a) posiada określone odrębnymi przepisami kwalifikacje do nauczania w szkołach podstawowych (§ 2, lit. a zarządzenia z dnia 26 stycznia 1957 r.) lub

b) posiada świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego lub innej szkoły równorzędnej, dające prawo do ubiegania się o przyjęcie do szkół wyższych (§ 2, lit. b zarządzenia z dnia 26 stycznia 1957 r.) — świadectwo ukończenia liceum dla wychowawczyń przedszkoli nie jest świadectwem równoznacznym i nie kwalifikuje do nauczania religii — albo

c) posiada świadectwo dające prawo do ubiegania się o przyjęcie do wyższych diecezjalnych seminariów duchownych (§ 2, lit. b zarządzenia z dnia 26 stycznia 1957 r.), tzn. oprócz świadectw wymienionych wyżej pod lit. b również świadectwo ukończenia małych (mniejszych) diecezjalnych seminariów duchownych, we Włocławku, Pelplinie, Wejherowie, Krakowie, Tarnowie, Słupsku, Lublinie, Łodzi, Gliwicach, Częstochowie, Katowicach, Warszawie, Płocku, Siedlcach, Wolsztynie, Gorzowie Wielkopolskim i Wschowie.

V. 1) W okresie do dnia 20 czerwca 1958 r. mogą w drodze wyjątku nauczać religii w państwowych szkołach podstawowych absolwenci 4-letniego Diecezjalnego Instytutu Katechetycznego w Krakowie z lat 1950 — 1957, którzy nie ukończyli liceum ogólnokształcącego lub szkoły równorzędnej (pismo Ministerstwa z dnia 26 kwietnia 1957 r. Nr GM. 1-10/w/57).

2) Ministerstwo Oświaty upoważnia wydziały oświaty prezydów powiatowych (miejskich, dzielnicowych) rad narodowych do zatrudniania nadal na rok szkolny 1957/58 osób, które nauczały religii w danej szkole podstawowej w r. szk. 1956/57, nie posiadając kwalifikacji wymienionych w pkt. IV poz. 4 niniejszej instrukcji. Osoby te mogą być nadal zatrudnione, jeśli:

a) są pełnoletnie, spełniają warunki wymienione w pkt. VI poz. 1—3 niniejszej instrukcji i

b) nie ma zastrzeżeń co do ich dotychczasowej pracy oraz

c) w danej szkole istnieją trudności w zatrudnieniu kwalifikowanego nauczyciela religii.

3) W celu zorganizowania nauczania religii, zgodnie z zasadą ustaloną w pkt. 2 lit. d" zarządzenia z dnia 8 grudnia 1956 r. (odbywanie nadobowiązkowych lekcji religii po godzinach zajęć obowiązkowych lub przed rozpoczęciem), można na rok szkolny 1957/58 zatrudnić dodatkowych nauczycieli religii, także spośród osób nie posiadających przepisanych kwalifikacji i nie uczących dotychczas religii w tych szkołach podstawowych i średnich, w których nauka religii odbywała się w r. szk. 1956/57.

VI. Nauczyciele religii otrzymują wynagrodzenie na zasadach określonych dla nauczycieli w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29 maja 1954 r. (Dz. U. Nr 26, poz. 103 i Nr 37, poz. 168 z 1956 r.). Wynagrodzenie zasadnicze według § 2 ust. 1 Nr kol. 1 lit. »a« pobierają nauczyciele religii, którzy:

a) posiadają średnie wykształcenie pedagogiczne określone dla nauczycieli przedmiotów świeckich lub

b) posiadają na podstawie § 2 ust. b. zarządzenia z dnia 26 stycznia 1957 r. kwalifikacje do nauczania religii w szkołach podstawowych.

Wynagrodzenie zasadnicze według § 2 ust. 1 Nr kol. 1 lit. »b« pobierają nauczyciele religii, którzy ukończyli Studium Nauczycielskie lub mają wykształcenie uznane w przepisach uposażeniowych dotyczących nauczycieli przedmiotów świeckich za równorzędne Studium Nauczycielskiemu, a także nauczyciele religii, którzy ukończyli Międzyzakonny Wyższy Instytut Katechetyczny w Krakowie.

Wynagrodzenie zasadnicze według § 2 ust. 1 Nr kol. 1 lit. »o« pobierają nauczyciele religii, którzy:

a) ukończyli studia uznane za wyższe w przepisach uposażeniowych odnoszących się do nauczycieli przedmiotów świeckich albo

b) ukończyli studia teologiczne wymienione w załączniku Nr 2 do niniejszej instrukcji lub

c) ukończyli Wyższe Katolickie Studium Społeczne w Poznaniu uznane za szkołę wyższą zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 czerwca 1937 r. (Dz. Urz. Min. WRiOP Nr 7, poz. 208).

Niekwalifikowani nauczyciele religii, nie posiadający średniego wykształcenia pedagogicznego, zatrudnieni w drodze wyjątku – zgodnie z pkt. V niniejszej instrukcji – otrzymują wynagrodzenie zasadnicze wg § 6, pkt. 2 cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów.

VII. Nauczycielom religii przysługują zwyczki uposażeniowe przewidziane w §§ 3 do 7 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 maja 1954 r., na zasadach określonych dla nauczycieli przedmiotów świeckich ogólnokształcących.

Do kwalifikowanych nauczycieli religii, zatrudnionych w szkołach specjalnych w pełnym wymiarze godzin ma zastosowanie § 3 pkt. A 3 uchwały Nr 460 Prezydium Rządu z dnia 21 lipca 1956 r.

VIII. Wymiar godzin nauczania dla nauczycieli religii ustalony został cytowanym zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 8 grudnia 1956 r. zmienionym zarządzeniem z dnia 26 lipca 1957 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 9), na 30 godzin tygodniowo w szkołach podstawowych, 23 godziny tygodniowo w szkołach średnich i 22 godziny tygodniowo w szkołach specjalnych.

Wymiar godzin 30 w szkołach podstawowych, a 22 godzin w szkołach specjalnych stosuje się jednolicie niezależnie od stopnia wykształcenia posiadanego przez nauczyciela religii.

Wymiar 30 godzin dla nauczycieli religii obowiązuje także w szkołach ćwiczeń stopnia podstawowego.

Godziny nauczania religii w klasie VII szkoły podstawowej podlegają przeliczeniu na zasadach ustalonych dla przedmiotów świeckich zaliczonych do II kategorii przedmiotów.

Wymiar 23 godzin dla nauczycieli religii obowiązuje w szkołach średnich ogólnokształcących, w szkołach zawodowych i liceach pedagogicznych, nie obowiązuje natomiast w specjalnych szkołach średnich.

Wymiar 22 godzin dla nauczycieli religii obowiązuje we wszystkich szkołach specjalnych, a więc podstawowych, licealnych i zawodowych.

IX. W szkołach ogólnokształcących 11-letnich nauczyciela religii obowiązuje w klasach podstawowych wymiar 30 godzin, w klasach licealnych 23 godziny.

W szkołach tych nauczyciel religii zatrudniony jest albo jako nauczyciel klas podstawowych albo klas licealnych, w zależności od tego, w których klasach ma większą liczbę godzin. Przy równej liczbie godzin decydują kwalifikacje zawodowe.

Nauczyciel religii może brakujące mu do pełnego wymiaru w klasach podstawowych godziny uzupełnić godzinami w klasach licealnych i na odwrót – z tym, że wymiar licealny można uzupełnić nie większą ilością, niż 6 godzin tygodniowo w klasach podstawowych.

P r z y k ł a d y

a) Nauczyciel religii uczy w szkole 11-letniej.

19 godzin w klasach I–IV

4 godziny w klasach VII

8 godzin w klasach licealnych.

Ponieważ w klasach podstawowych ma większą liczbę godzin powinien być zatrudniony jako nauczyciel religii klas podstawowych i płatny z rozdz. 3 budżetu. W tym przypadku uzupełni do etatu 7 godzin w klasach licealnych i będzie miał ponadto 1 godzinę nadliczbową plus godziny z ułamkowego przeliczenia.

Otrzyma wynagrodzenie:

za etatowe 30 godzin

za jedną godzinę ponadetatową

za 4 godziny z ułamkowego przeliczenia płatne w stosunku 1/30 stawki miesięcznej.

b) Nauczyciel religii uczy w szkole 11-letniej

15 godzin w klasach podstawowych

8 godzin w klasach licealnych.

Zostanie zatrudniony w niepełnym wymiarze, ponieważ zarówno do etatu w szkole podstawowej, jak i w szkole licealnej brak kilku godzin (wymiar licealny można uzupełnić tylko sześcioma godzinami w szkole podstawowej).

W tym przypadku otrzyma za 15 godzin w klasach podstawowych wynagrodzenie obliczone w stosunku 1/30 stawki miesięcznej za godzinę i za 8 godzin w klasach licealnych wynagrodzenie obliczone w stosunku 1/25 stawki miesięcznej za godzinę plus ewentualne wynagrodzenie za godziny ułamkowe w klasie VII.

c) Nauczyciel religii uczy w szkole 11-letniej.

17 godzin w klasach licealnych

8 godzin w klasach podstawowych.

Ponieważ w klasach licealnych ma większą liczbę godzin a uzupełnienie wymiaru 6-ciu godzinami w klasach podstawo-

wych daje pełny wymiar licealny — nauczyciel ten zostanie zatrudniony jako nauczyciel religii klas licealnych.

Za dwie godziny ponadetatowe w klasach podstawowych otrzyma wynagrodzenie w wysokości 1/30 stawki miesięcznej za godzinę.

X. Za okresy nieusprawiedliwionej nieobecności w pracy nauczyciela religii nie przysługuje wynagrodzenie. Przypadki usprawiedliwionej nieobecności w pracy określa się według zasad ogólnych ustalonych dla nauczycieli.

XI. Przy łącznej nauce religii uczniów różnych klas, lub oddziałów równoległych, wypłata wynagrodzenia obejmuje godziny lekcyjne nauczyciela, a nie programowe godziny uczniów danej klasy.

Odnosi się to do przypadków, gdy uczniów różnych klas lub oddziałów równoległych, łączy się w komplety lub, gdy nauczyciel religii uczy w klasach łączonych w szkołach niżej zorganizowanych.

XII. W szkołach podstawowych o 6 i mniej nauczycielach oraz w szkołach podstawowych specjalnych obowiązuje stosowana dotychczas w szkołach z nauką religii liczba godzin tego przedmiotu, ustalona zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 23 marca 1953 r. Nr Gm. 1-1679/53 (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 4, poz. 30). (Ob. niżej — str. 136).

XIII. W przypadku gdy nauczyciel religii uczy w kilku szkołach i łączna liczba godzin nauczania daje pełny wymiar godzin, nauczyciel ten może być potraktowany jako pełnozatrudniony. Etat tego nauczyciela religii będzie w tym typie szkoły, w której ma większą ilość godzin. Należy tu postępować analogicznie jak w szkołach 11-letnich.

XIV. Nauczyciele religii zatrudnieni w niepełnym wymiarze godzin otrzymują wynagrodzenie na zasadach określonych w uchwale Nr 15 Prezydium Rządu z dnia 3 stycznia 1953 r. (Monitor Polski Nr A-3, poz. 32)

XV. Wymiar uposażenia nauczycieli religii należy opierać na oryginalnych dokumentach lub uwierzytelnionych odpisach, określających rodzaj posiadanych kwalifikacji lub poziomu posiadanego przez tych nauczycieli wykształcenia. W wyjątkowych przypadkach w odniesieniu do studiów teologicznych można przyjąć dowód w postaci zaświadczenia wystawionego przez właściwą władzę kościelną, gdy nauczyciel nie może przedłożyć oryginalnego dokumentu lub uwierzytelnionego odpisu z przyczyn od niego niezależnych.

XVI. Instrukcja niniejsza obowiązuje od dnia 1 września 1957 r. Jednocześnie traci moc obowiązującą instrukcja Nr K. 1-535/57 z dn. 11 lutego 1957 r. w sprawie nauczycieli religii, uzupełniona pismem Nr K.1-859/57 z dn. 5 kwietnia 1957 r.
Z up. Ministra

Dyrektor Departamentu
Wojciech Iwanowski

Załącznik Nr 1 do instrukcji

z dnia 5 sierpnia 1957 r. Nr K.1-1826/57.

Wykaz studiów teologicznych, ukończenie których kwalifikuje do nauczania religii w państwowych szkołach podstawowych i średnich.

(Podstawa: § 1 lit. a i b zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 26 stycznia 1957 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych nauczycieli religii w szkołach podstawowych i średnich — Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 1, poz. 4).

1. Wydział Teologii Katolickiej Uniwersytetu Warszawskiego.
2. Wydział Teologii Ewangelickiej, Uniwersytetu Warszawskiego.
3. Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Warszawskiego.
4. Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.
5. Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.
6. Wydział Teologiczny Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.
7. Wydział Teologiczny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
8. Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie.
9. Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Chylicach.
10. Arcybiskupie Seminarium Duchowne w Poznaniu.
11. Seminarium Duchowne Wyższe w Płocku.
12. Wyższe Seminarium Duchowne w Lublinie.
13. Wyższe Seminarium Duch. (obrazku łacińskiego) w Przemyślu.
14. Wyższe Seminarium Duchowne w Pelplinie.
15. Seminarium Duchowne w Tarnowie.
16. Wyższe Seminarium Duchowne we Włocławku.
17. Wyższe Seminarium Duchowne obrządku grecko-kat. w Przemyślu.

18. Wyższe Seminarium Duchowne obrządku grecko-kat. we Lwowie.
19. Wyższe Seminarium Duchowne obrządku grecko-kat. w Stanisławowie.
20. Seminarium Metropolitalne św. Jana w Warszawie.
21. Wyższe Seminarium Duchowne Diecezjalne Rzym.-Kat. w Sandomierzu.
22. Wyższe Seminarium Duchowne Diecezjalne w Łodzi
23. Wyższe Seminarium Duchowne im. Benedykta XV w Siedlcach, poprzednio w Janowie Podlaskim.
24. Seminarium Duchowne Rzymsko Katolickie w Kielcach.
25. Wyższe Seminarium Duchowne (Diecezjalne Większe) w Łomży.
26. Wyższe Seminarium Duchowne (Łuckie Większe) w Łucku.
27. Arcybiskupie Seminarium Duchowne w Gnieźnie.
28. Arcybiskupie Seminarium Duchowne w Krakowie.
29. Częstochowskie Wyższe Seminarium Duchowne w Krakowie.
30. Śląskie Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Katowickiej w Krakowie.
31. Arcybiskupie Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie.
32. Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku.
33. Arcybiskupie Seminarium Duchowne we Wrocławiu.
34. Wyższe Seminarium Duchowne w Gorzowie Wielkopolskim.
35. Wyższe Warmińskie Seminarium Duch. »Hosiana« w Olsztynie.
36. Wyższe Seminarium Duchowne im. św. Tomasza z Akwinu w Pińsku.
37. Wyższe Seminarium Duchowne obrządku łacińskiego we Lwowie.
38. Wyższe Seminarium Duchowne w Wilnie.
39. Prawosławne Seminarium Duchowne w Warszawie.
40. Prawosławne Seminarium Duchowne w Wilnie.
41. Prawosławne Seminarium Duchowne w Krzemieńcu.
42. Seminarium Duchowne Polskiego Narodowego Kościoła Katolickiego w Krakowie.
43. Seminarium Duchowne Kościoła Polsko-Katolickiego w Warszawie.
44. Seminarium Teologiczne Kościoła Metodystycznego w Klarysewie.
45. 2-letni Międzyzakonny Wyższy Instytut Katechetyczny w Krakowie.

Załącznik Nr 2 do instrukcji z dnia 5 sierpnia 1957 r., Nr K.1-1826/57.

Wykaz studiów teologicznych, których ukończenie uprawnia nauczycieli religii do pobierania uposażenia zasadniczego określonego w § 2, ust. 1. Nr kol. 1, lit. „o” rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29.V.1954 r. (D. U. Nr 26, poz. 103 i Nr 37 z 1956 r., poz. 168).

Podstawa prawna do poz. 1-32: § 1 lit. «a» i »b« rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8.XI.1920 r. (Dz. U. Nr 28, poz. 663) oraz § 1, ust. 5 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 2.XI.1946 r. (Dz. Urz.Min. Ośw. Nr 11, poz. 321).

Uwaga: Osoby, które ukończyły zakłady wymienione pod pozycją 25-50 niniejszego wykazu mogą otrzymać uposażenie stawki „o” pod warunkiem wykazania się świadectwem dojrzałości szkoły średniej, uprawniającym do odbywania studiów w szkołach wyższych.

1. Wydział Teologii Katolickiej Uniwersytetu Warszawskiego.
2. Wydział Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Warszawskiego.
3. Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Warszawskiego.
4. Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.
5. Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.
6. Wydział Teologiczny Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.
7. Wydział Teologiczny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
8. Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie.
9. Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Chylicach.
10. Instytut Teologiczny (Naukowy Zakład Teologiczny) w Przemyślu.
11. Instytut Teologiczny (Naukowy Zakład Teologiczny obrządku grecko-katolickiego) w Stanisławowie.
12. Instytut Teologiczny (Naukowy Zakład Teologiczny) w Tarnowie.
13. Naukowy Zakład Teologiczny XX Misjonarzy w Krakowie.
14. Naukowy Zakład Teologiczny OO. Jezuitów w Lublinie, dawniej w Krakowie.
15. Arcybiskupie Seminarium Duchowne w Poznaniu.
16. Seminarium Duchowne Wyższe w Płocku.

17. Wyższe Seminarium Duchowne w Lublinie.
18. Wyższe Seminarium Duchowne (Naukowy Zakład Teologiczny obrządku łacińskiego) w Przemyślu.
19. Wyższe Seminarium Duchowne w Pelplinie.
20. Seminarium Duchowne (Naukowy Zakład Teologiczny) w Tarnowie.
21. Wyższe Seminarium Duchowne we Włocławku.
22. Wyższe Seminarium Duchowne obrządku grecko-katolickiego w Przemyślu.
23. Wyższe Seminarium Duchowne obrządku grecko-katolickiego we Lwowie.
24. Wyższe Seminarium Duchowne obrządku grecko-katolickiego w Stanisławowie.
25. Seminarium Metropolitalne św. Jana w Warszawie.
26. Wyższe Seminarium Duchowne Diecezjalne w Łodzi.
27. Wyższe Seminarium Duchowne Diecezjalne Rzymsko-Katolickie w Sandomierzu.
28. Wyższe Seminarium Duchowne im. Benedykta XV w Siedlcach, dawniej w Janowie Podlaskim.
29. Seminarium Duchowne Rzymsko-katolickie w Kielcach.
30. Wyższe Seminarium Duchowne (Diecezjalne Większe) w Łomży.
31. Wyższe Seminarium Duchowne (Łuckie Większe) w Łucku.
32. Kolegium Filozoficzno-Teologiczne Prowincji Polskiej OO. Dominikanów w Warszawie.
33. Arcybiskupie Seminarium Duchowne w Gnieźnie.
34. Arcybiskupie Seminarium Duchowne w Krakowie.
35. Częstochowskie Wyższe Seminarium Duchowne w Krakowie.
36. Śląskie Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Katolickiej w Krakowie.
37. Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku.
38. Arcybiskupie Seminarium Duchowne we Wrocławiu.
39. Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie.
40. Wyższe Seminarium Duchowne w Gorzowie Wielkopolskim.
41. Wyższe Warmińskie Seminarium Duchowne „Hosiana” w Olsztynie.
42. Wyższe Seminarium Duchowne obrządku łacińskiego we Lwowie.
43. Wyższe Seminarium Duchowne im św. Tomasza z Akwinu w Pińsku.

44. Wyższe Seminarium Duchowne w Wilnie.
45. Prawosławne Seminarium Duchowne w Warszawie.
46. Prawosławne Seminarium Duchowne w Wilnie.
47. Prawosławne Seminarium Duchowne w Krzemieńcu.
48. Seminarium Duchowne Kościoła Polskiego Narodowego Kościoła Katolickiego w Krakowie.
49. Seminarium Duchowne Kościoła Polsko-Katolickiego w Warszawie.
50. Seminarium Teologiczne Kościoła Metodystycznego w Klarysewie

70.

Nauka religii w szkołach o mniejszej ilości nauczycieli.

Instrukcja Ministerstwa Oświaty dn. 5.VIII.1957 r., p. XII przewiduje, że w szkołach podstawowych o 6 i mniej nauczycielach obowiązują, co do ilości godzin religii, przepisy ustalone zarządzeniem Ministra Oświaty z dn. 23.II.1953 r. (Ob. wyżej — str. 131).

Przepisy te ustalają następującą ilość godzin religii tygodniowo:

Szkoła o 6 nauczycielach	12 godz.
Szkoła o 5 nauczycielach	10 godz.
Szkoła o 4 nauczycielach	8 godz.
Szkoła o 3 nauczycielach, jeżeli nie ma 7 klas (I-I, II+III-2, IV+V-2, VI-2)	7 godz.
Szkoła o 3 nauczycielach, jeżeli jest 7 klasa	7 godz.
Wariant A (I-1, II+III-2, IV+V-2, VI+VII-2)	7 godz.
Wariant B (I+II-2, III+IV-2, V+VI-2, VII-2)	8 godz.

Szkoła o 2 nauczycielach:

Wariant A (I-1, II+III-2, IV+V-2)	5 godz.
Wariant B (I+II, III+IV-2, V+IV-2)	6 godz.

Zarządzenie przewiduje, że »wariant B zaleca się stosować w tym przypadku, kiedy liczba uczniów pozwala na łączenie 2 klas w komplet«.

Szkoła o 1 nauczycielu:

Wariant A (I+II-2, III+IV-2)	4 godz.
Wariant B (I+III-2, II+IV-2)	4 godz.

Zarządzenie przewiduje, że »wariant B zaleca się stosować w tych przypadkach, gdy połączenie klas I z III i II IV, ze względu na liczbę uczniów, stworzy lepsze warunki pracy, aniżeli połączenie klas I z II i III z IV«.

Treść zeszytu Nr 12

Akta Stolicy Apostolskiej

52. Encyklika w trzechsetną rocznicę chwalebnego męczeństwa św. Andrzeja Boboli 101

Akta Prymasa Polski

53. Msza u otwyna uroczysta »Rorate« w Aduencie 109
54. Życzenia Prymasa Polski na Boże Narodzenie 110

Komunikaty Biura Sekretariatu Episkopatu

55. Kwaterunek na plebaniach 112
56. Ubezpieczenie budynków kościelnych od ognia 112

Z Ordynariatu

57. Tematy kazań w pierwszym Roku Nowenny przed Milenium Chrztu Polski — okres V 116
58. Zwolnienie z kar kościelnych 117
59. Ostrzeżenie przed oszustem 118
60. Program ramowy nauki religii w szkołach 118
61. Nowoutworzona parafia 119
62. Zmiany w składzie osobowe Duchowieństwa 119
63. Nekrologia — 1) ś.p. Biskup Franciszek Sonik 120
2) ś.p. Ks. Karol Wróbel

Rozporządzenia Państwowe

64. Zarządzenie Ministra Oświaty w sprawie nauczania religii w szkołach (8 grudnia 1956 r.) 120
65. Udział nauczycieli religii w posiedzeniach rad pedagogicznych 122
66. Dobrowolność pobierania nauki religii w szkołach 122
67. Oceny z nauki religii na świadectwach szkolnych 123
68. Tygodniowy wymiar pracy nauczycieli religii 124
69. Instr. Min. Oświaty z dn. 5.VIII.1957 r. w sprawie nauczycieli religii — z załącznikami 124
70. Nauka religii w szkołach o mniejszej ilości nauczycieli 135

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

SPIS RZECZY Rocznika XXVII — 1958 r.

	Str.
Zgon Ojca św. PIUSA XII Papieża	267
Ojciec św. JAN XXIII Papież	303
Pierwsze orędzie Ojca św. Jana XXIII	306
L AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ	
Decret ogólny św. Kongregacji Obrz. z 16.XI.1955 r. o odnowieniu Porządku (Ordo) nabożeństw Wiel. Tygodnia	1
Instrukcja św. Kongr. Obrz. z 16.XI.1955 r. o obowiązkach odprawiania nabożeństw W. Tygodnia	5
Wyłączenie św. Kongr. Obrz. z 16.III.1956 r. w sprawie czystości liturgicznych W. Tygodnia	12
Zarządzenie i wytyczne św. Kongr. Obrz. z 1.II.1957 r. o odnowieniu Porządku (Ordo) W. Tygodnia	14
Wolny Maryja św. Kłoczkowa z Nektar. Serca Jezusa	14
Sporządzenie aktu chrztu, udzielonego poza parafią ochrzczonego, urodzonego zwiadczonego (akty chrztu i adnotacje) w kategoriach ochrzczonych	19
Modlitwa intencjonalna przez Ojca św. de N.M.F. z Lourdes	21
Komunikaty	21
Nowostanowienie Piskupa w Polsce	35, 212, 266
Ś. Kongr. Rituar. — De Missis Vespertinis	35
Św. Kongr. Obrz. — Zmiana umiarkowania parafialnego	40
Św. Kongr. dla Sem. i Univ. — Decret o trybie postępowania przy przyjmowaniu absolwentów, którzy zostali zwolnieni z Seminarjów	47
Św. Kongr. Sakramentów — Decret o trybie nakazywania przez Ordynariuszy spowiedzenia z odroczeniem zakr. Bieramowian	48